

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniuersa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

4 Quid sit in natura a vniuersali apitudo vt sit in multis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94135](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94135)

naturas sic abstractas & communes, cum aptitudine ut communicetur pluribus naturis contractis seu indiuiduis: hæc autem negatio seu incommunicabilitas non multiplicatur in natura, etiam si conceptus formales numero multiplicentur, & ideo necesse non est, ut propter plures conceptus formales numero distinctos, dicatur natura concepta esse plura vniuersalia numero distincta.

XI. *Responsio.* Ad obiectionem ergo in forma respondetur negando primum antecedens in sensu iam exposito. Ad primam probationem respondetur, ad unitatem conceptus formalis satis esse, ut ex parte obiecti supponatur unitas fundamentalis conceptus obiectiui, quæ consistit in similitudine seu conuenientia plurimum singularium in unitate formali: nam hoc satis est, ut intellectus sua vi & efficacia intelligendi possit abstrahere conceptum obiectiuum communem: unde quoad hanc præcisionem talis obiecti communis & vniuersalis, intellectus non supponit obiectum suum, sed facit, seu potius confert illi statum illum præcisionis per extrinsecam denominationem. Ad secundam probationem respondetur, formam à qua proprie natura denominatur sic vna, non esse ipsum conceptum mentis, sed esse negationem incommunicabilitatis ad plures naturas sic communes, quæ negatio fundatur in abstractione mentis, eadem autem est talis negatio, siue hæc abstractio fiat per vnum, siue per varios conceptus formales numero distinctos.

XII. Aliter etiam dici posset, quod, licet in abstracto multiplicentur intentiones vniuersalitatis ex multiplicatione conceptuum formalium circa eandem naturam (quomodo dicere solent Dialectici, distinctam numero relationem rationis speciei insurgere in natura humana per distinctam comparisonem eius ad indiuidua factam à Petro, & Paulo, vel ab eodem diuersis temporibus) nihilominus tamen vniuersale in concreto simpliciter non multiplicatur, quia id quod substat tali intentioni vniuersalitatis, formaliter non multiplicatur, sed sumitur ut habens eandem omnino formalem unitatem cum eadem præcisione. Sicut, quamuis plures albedines numero distinctæ inhaerere possent eidem homini, non diceretur plura alba, sed vnum: & paries, quamuis ita ratione visi constituitur seu denominetur à visione, quæ est in oculo, non denominatur plura visa, sed vnum, quamuis pluribus visionibus simul videatur: nam in huiusmodi concretis unitas sumitur ex supposito seu obiecto, seu quod se habet ad modum subiecti. In præsentem autem, natura quæ denominatur vniuersalis, se habet ad modum subiecti respectu intentionis vniuersalitatis, & ideo, quamuis formæ seu conceptus denominantes multiplicentur, vniuersale non multiplicatur, quia omnes versantur circa eandem naturam, eamque præcise secundum eandem unitatem formalem.

S E C T I O I V.

Quid sit in natura vniuersali aptitudo ut sit in multis.

I. **R**atio dubitandi satis constat ex dictis duabus sectionibus præcedentibus, & præcipue ex argumentis in sectione 2. propositis: ad illa enim clarius solvenda hæc dubitatio proposita est.

II. *Aptitudo essendi in multis nihil est in natura, ut à parte existit.* Dico ergo primo. Aptitudo naturæ communis ut sit in multis non est aliquid conueniens ipsi naturæ, prout à parte rei existit. Hæc conclusio receptissima est, ut videtur euidenter, præsertim, si supponamus, quod sæpe dictum est, vniuersale non distingui ex natura rei à singularibus, seu inferioribus. Probatur ergo, quia à parte rei nihil est, nisi singulare & indiuiduum, & in ipsis singularibus nihil est ab eis ex na-

Franc. Suar. Metaph. Tom. I.

tura rei distinctum: ergo in natura prout à parte rei existit, non potest esse aptitudo vlla ad essendum in multis. Patet consequentia, quia in re indiuidua ut sic, non est talis aptitudo, seu non repugnancia, sed potius repugnancia opposita: natura autem, prout existit in rerum natura indiuidua est, prorsus distincta in re ab ipsis indiuiduis. Dicunt aliqui, licet in natura existente non sit potentia proxima, ut sit in multis, quia ut sic est contracta & determinata ad vnum, esse tamen aptitudinem remotam, quia quantum est ex se, si contractio auferatur, potest communicari multis, sicut materia prima existens sub vna forma, & sub dispositionibus illi accommodatis, non est proxime apta ad alias formas, retinet tamen suam aptitudinem remotam ad illas. Sed exemplum non est ad rem, quia materia & aptitudo eius sublimitatis ad formam, est vna numero & singularis entitas distincta realiter à forma, & dispositionibus, quas nunc habet, quæ potest hanc formam amittere, & aliam recipere, & ideo mirum non est, quod materia existens sub vna forma, retineat aptitudinem radicalem ad recipiendas alias. At vero natura communis ut contracta ad hoc indiuiduum non est aliquid ex natura rei distinctum ab ipso, vel à differentia contrahente: nec fieri potest, ut natura humana, v. g. existens in Petro eadem secundum rem amittat indiuiduationem quam habet in Petro, & acquirat aliam, & ideo ut in re existit, nec proximam, neque remotam habitudinem habet ad existendum in multis, nec simul, nec successiue.

Unde argumentor secundo, quia omnis natura communis ut in re existit in vnoquoque indiuiduo, ita est determinata ad illud, ut non possit eadem secundum rem ad illud determinari: ergo in nullo indiuiduo est indeterminata ad plura indiuidua: opponuntur enim contradictorie seu priuative, esse determinatam ad hoc, & esse indeterminatam ad plura: ergo in nullo indiuiduo habet realem aptitudinem ad essendum in multis, quia hæc aptitudo esse non potest sine indifferentia: ergo absolute, prout in rerum natura existit, non habet illam aptitudinem, quia non existit, nisi prædicto modo determinata in indiuiduis. Dices, non repugnare esse de se indifferentem, determinatam autem per differentiam indiuidualem: verumque ergo poterit habere natura in indiuiduis existens. Respondetur, quidquid sit de vero sensu illius assumptæ propositionis, *Natura est de se indifferens*, de quo statim dicam, tamen ex illa solum colligitur naturam non habere determinationem sine differentia indiuiduali: quod licet ita sit, nihilominus, postquam naturæ adiungitur talis differentia indiuidualis, non potest natura sic contracta manere actu indifferens. Sed ad summum dici potest, quod, si non haberet illam contractionem, esset indifferens: quia tamen de facto nunquam est sine tali contractione, ideo de facto nunquam existit indifferens, neque cum aptitudine ut sit indifferens.

Tertio id declaratur, quia natura vniuersalis non existit in multis, nisi per identitatem cum singulis eorum: sed talis natura identificata vni indiuiduo, non potest eadem secundum rem, & secundum existentiam realem identificari alijs: ergo talis natura, ut in re ipsa indiuiduis communicatur, & in eis existit, non potest habere aptitudinem realem essendi in multis. Maior certa est ex supra dictis, in quibus ostendimus vniuersale non distingui à singularibus ex natura rei. Imò ad efficaciam prædictæ rationis sufficit identitas realis, nam ratione ipsius identitatis, non potest genus iam contractum ad vnam speciem, idem secundum rem, & existentiam realem contrahi ad aliam. In genere igitur, specie, & differentia essentiali euidenter est maior propositio sumpta: quia, cum hæc sint essentialia suis inferioribus, & essentialiter prædicantur de illis, non per modum partis, sed per modum totius, quia pars non prædicatur de toto, necesse est, ut quatenus de illis prædicantur,

M 3

finc

sint in illis per identitatem, quia nihil magis identifi-
catur cum vnaquaque re, quam essentia eius. De
Proprio vero & Accidente hanc quis potest, quia
hæc non videntur esse in suis inferioribus per iden-
tatem, sed per informationem. Sed nos de priori-
bus vniuersalibus præcipue loquimur: nam propriis-
sima vnitas naturæ vniuersalis est respectu infério-
rum, quæ sub illa essentialiter continentur. Tamen
etiam in proprio & Accidente, vt vniuersalia sunt,
verum habet propositio assumpta. Nam Proprium
& Accidentis non habent rationem vniuersalem, vt sunt
formæ quædam physice informantes subiecta sua,
tum quia sub hac ratione considerantur in abstracto,
quomodo non prædicantur de suis subiectis. Tum
etiam, quia etiam hoc modo nullum datur in re ipsa
proprium vel accidens, quod de se vniuersale sit ad
plura subiecta informanda. Et, quamuis secundum
communem rationem alicuius proprii vel accidentis,
v.g. albedinis, vel risibilitatis, possit aliquo modo di-
ci forma vniuersalis respectu talium subiectorum, ta-
men hoc ipsum non conuenit hunc formæ, nisi qua-
tenus communis ratio eius per identitatem existit in
singulis formis indiuiduis informantibus talia sub-
iecta. Et hoc modo talis aptitudo essendi in multis
reducitur ad modum essendi in inferioribus per iden-
tatem. Proprie vero hæc dicuntur vniuersalia, qua-
tenus in cõcreto sumpta, apta sunt prædicari de sub-
iectis suis: & sic etiam sunt in illis per identitatem, nõ
ratione formæ accidentalis, sed ratione suppositi. In-
tantum enim vnum de multis & de singulis verè præ-
dicatur, in quantum est idem cum illis: nam propositio
affirmans, hoc esse illud, vt vera sit, requirit iden-
tatem aliquam inter prædicatũ & subiectum, quia
necesse est, vt pro eodem supponant, & quod vel ex-
plicitè, vel implicitè idẽ significent. Sic igitur verum
est, omne vniuersale esse in suis inferioribus per iden-
tatem, quæ erat maior propositio assumpta. Minor
vero satis probata est in præcedente ratione, & ferè
ex terminis patet, quia natura specifica, v.g. prout in
re existit, ita identifiatur cum vnoquoque indiuiduo,
in quo est, vt quatenus in illo est, non possit amittere
identitatem cum illo, & consequenter neque possit, vt
sic habere identitatem realem cum alijs, repugnat
ergo tali naturæ, vt in re habeat aptitudinem ad ef-
fendum in multis per identitatem: ergo cum actus
essendi in multis naturæ vniuersalis sit per identita-
tem, aptitudo realis ad talem actum repugnat repe-
riri in natura à parte rei existente.

V. Tertia ratio adiungi potest, quia si hæc aptitudo
est in natura existente: ergo ipsa etiam aptitudo in re
existit: ergo ipsa etiam aptitudo est singularis & in-
diuidua, nam quicquid in re existit, singulare ac in-
diuiduum est: ergo talis aptitudo erit in aliqua natu-
ra indiuidua, non enim potest esse per se separata, sed
in natura, cum sit proprietas & aptitudo eius: cū au-
tem sit realiter existens & indiuidua, necesse est, vt sit
in natura realiter existẽte & indiuidua, & cõsequen-
ter, cum non sit maior ratio de vna natura indiui-
dua, quam de alijs, erit talis aptitudo in omnibus ac
singulis indiuiduis naturis. Hinc autem multa absur-
da sequuntur. Primum, tot esse naturas humanas v-
niuersales, quot sunt naturæ in singulis indiuiduis
contractæ, quia vnaquæque earum est in se vna ha-
bens suam propriam & realem aptitudinem essendi
in multis, distinctam ab aptitudine alterius. Neque
enim fingi potest, quod eadem numero aptitudo ad
essendum in multis sit in omnib. naturis indiuiduis.
Alioqui dicendum etiam esset, eandem numero na-
turam esse contractam ad singula indiuidua, quo ni-
hil potest esse absurdius. Sequela patet, quia aptitudo
non est, nisi in natura: imò nec fingi potest res distin-
cta à natura: ergo, si aptitudo est vna numero in o-
mnibus, natura etiam erit vna numero in omnibus.
Item, vel illa aptitudo dicitur vna numero quali
collectiue, ita vt non sit tota in singulis naturis,

sed in vnaquaque sit aliquid illius aptitudinis, & ex
omnibus resultet vna aptitudo ad plura indiuidua,
& hoc extra propositum est. Quia iuxta illam expli-
cationem in vnaquaque natura indiuidua tantum est
aptitudo essendi in se ipsa, & nulla habet aptitudinẽ
essendi in multis. Quod si sit sermo de collectione,
sicut tota collectio aptitudinũ consideratur per mo-
dum vnius, ita etiam considerari potest tota colle-
ctio naturarum: illa verò, vt sic, id est, vt vna colle-
ctiue, non est in multis, quia tota collectio non est in
singulis naturis indiuiduis, sed in aggregato omnium:
hæc ergo vnitas collectionis impertinens est ad ra-
tionem vniuersalem, quod ita debet esse in multis, vt
totum sit in singulis eorum: vel illa aptitudo est in se
vna simpliciter, & est tota in singulis, & in omnibus
indiuiduis, & sic erit idem dicendum de ipsa natura
propter eandem rationem: & quia non est maius in-
conueniens, hoc admittere in natura ipsa, quam in
illa aptitudine. Quod autem vtrumque absurdissi-
mum sit, patet, cum quia hoc multo maius est, quam
ponere vnum accides numero simul in diuersis sub-
iectis, tum etiam, quia terminis inuoluitur repugnã-
tia, cum dicitur, eandem numero naturam contrahi
ad plura indiuidua, quia si est eadem numero, ergo
vna numero & indiuidua: ergo incommunicabilis
multis indiuiduis. Rursus sequitur, in vnoquoque in-
diuiduo esse aliquam intrinsecam realem aptitudinem
ad differẽtiam indiuidualem alterius indiuidui: hoc
autem impossibile est, quia ad id, quod omnino re-
pugnat, non potest esse realis aptitudo, sed omnino
repugnat, vt aliquid quod in me essentialiter & rea-
liter est, contrahatur, & indiuiduetur per differen-
tiam indiuidualem alterius hominis: ergo non po-
test ad hoc esse in me realis aptitudo.

VI. Dico secundò: Aptitudo ad existendum in multis
non est aliqua proprietas realis conueniens naturæ
communi secundum se ante operationem intelle-
ctus. Hæc assertio probari potest eidem fere rationi-
bus, quibus paulo antea ostendimus, naturam secun-
dum se non habere vnitatem præcisionis, nisi per in-
tellectum: hæc enim duo sese consequuntur. Nam
si natura vt actu existens, non est realiter apta esse in
multis, ideo est, quia non existit, nisi contracta & de-
terminata ad hoc vel illud indiuiduum: ergo talis ap-
titudo ad essendum in pluribus, non potest conue-
nire, nisi naturæ vt præcisæ ab omni contractione.
ergo, si natura non habet hanc præcisionem ex se, sed
per intellectum, neque etiam poterit secundum se ha-
bere hæc aptitudinem ante omnem intellectum. Se-
cundò, quia si hæc aptitudo conuenit naturæ secun-
dum se ante omnem intellectum, aut conuenit natu-
ræ existendi, aut non existenti: non quidem naturæ
existenti vt ostensum est, quia non existit nisi effecta
indiuidua per identitatem: neque etiam conuenire po-
test naturæ non existenti, quia, vt natura non existens
possit concipi, vt habens hanc aptitudinem, debet sal-
tem concipi vt possibilis, quia posse esse in multis, in-
trinsecè includit & supponit posse esse: ostensum est
autem, naturam vt possibilem tam esse indiuiduam,
quam naturam vt existentem: non ergo magis po-
test esse in natura vt possibili, quam vt existente.

VII. Tercio: nam inquiri, quid sit hæc aptitudo. Re-
spondent esse modum quendam positium conue-
nientem naturæ secundum se, in quo fundatur non
repugnancia naturæ, vt sit in multis: cum tamen mo-
dum non esse actualem, sed potentialem, id est, esse
talem, vt non possit conuenire naturæ actu existenti,
sed tantum in potentia, seu obiectiue existenti. Quo
etiam sit, vt talis modus non sit omnino inseparabi-
lis à natura: sed potius separabilis, quia natura actu
existens non habet aliam aptitudinem, neque talem
essendi modum. Sicut (inquiunt) modus essendi,
quem habet res in suis causis, modus realis est, con-
ueniens rebus, quamdiu non existunt, qui definit il-
lis conuenire, quam primum producantur, quia iam
non

non in causis, sed extra causas esse dicuntur. Sed hæc mihi non probantur: non enim satis concipio modum realem, & positivum, & quod impossibile sit illum existere in rerum natura. Nam eo modo, quo aliquid positivum reale dicitur, clauditur sub latitudine entis realis: ens autem reale non est, nisi in ordine ad actum essendi: ergo, cui omnino repugnat actus essendi, non potest sub latitudine entis realis comprehendere: ergo nec potest esse res, nec modus realis positivus. Quod si non est modus realis, erit modus rationis, & consequenter non conveniet naturæ ante intellectum. Præterea hic etiam videtur argumentum supra factum, quod prædicata contingencia non conveniunt naturæ secundum se, sed ratione alicuius additi, status ve, quem in re habet, aut intellectu: si ergo hæc aptitudo illi ex se convenit, & non ratione alicuius status, conveniet etiam illi per se, & non contingenter: ergo conveniet illi inseparabiliter, quod ipsi merito negant, quia in individuis ei non convenit.

VIII. Deinde de illa aptitudine quæ concipienda dicitur ut modus quidam potentialis realis, inquiram etiam, an sit concipienda ut vna numero, vel ut vna tantum specie, & multiplicabilis numero. Hoc posterius dici non potest, quia oportet concipere illam, ut multiplicabilem in individuis, quod repugnat. Primum etiam vix potest mente concipi, quomodo enim vna numero aptitudo realis potest concipi in ordine ad plures differentias individuales distinctas, cum reuera nulla sit quæ eadem numero possit simul, vel successively in illis omnibus contrahi? Quod si dicatur illa non esse vna numero simpliciter, sed secundum quid, scilicet unitate numerica communi, iam ostensum est, talem unitatem nullam intelligi posse, nisi per rationem. Denique vel illa aptitudo intrinsece consequitur unitatem formalem naturæ specificæ, vel ab extrinseco ei advenit. Si primum dicatur, sequitur, non magis esse posse vnam numero, quam sit ipsa unitas formalis, quam ostendimus non esse vnam numero cum sit multiplicabilis numero. Sequitur etiam aptitudinem illam reperiri, ubicumque unitas formalis reperitur, quod est falsum: alioqui reperiretur in individuis. Si vero dicatur secundum, assignandum erit, unde, vel ex quo principio, seu causa accidat hæc aptitudo naturæ habenti talem rationem formalem: declarandum subinde erit, in quo statu, vel sub qua conditione, quæ se teneat ex parte ipsius naturæ, & non ex parte intellectus fingenda aut concipienda sit illa natura, quæ est veluti adæquatum subiectum illius aptitudinis, & plane intelligitur neutrum horum posse declarari, nisi in ordine ad abstractionem & separationem, quæ mente fit: quia hæc seclusa, nulla est natura communis ex natura rei distincta ab individuis, siue in statu actualis existentie, siue in statu potentiali, aut in esse essentia seu possibili, ut sepe declaratum est.

IX. Exemplum autem illud de modo potentiali, quæ dicitur res habere in causa antequam existat, nihil iuvat prædictam sententiam. Primum, quia modus ille quatenus realis dicitur, vel existimatur, est aliquando in rerum natura, scilicet quamdiu res in causa esse dicitur. Deinde, quia etiam ille modus, vel non definit esse, quando res producit extra causas suas, vel quæ ex parte definit esse non est modus positivus, sed potius privativus, quando enim dicitur res habere esse tantum in causis, prius quam existat, duo dicuntur, primum est, quod in causa est virtus addendum esse tali rei, quæ virtus quasi per denominationem extrinsecam denominat effectum esse. non simpliciter, sed in causa, & quantum ad hoc non amittitur tale esse in causa, etiam si res in se & extra causam producat, quia virtus causæ integra manet. Aliud, quod indicatur, cum dicitur res habere esse in causa, est in se nondum existente, & hoc est, quod a-

mittitur, quando in se producit, hoc autem non est positivum, sed privativum, ut constat. Dices, ultra hæc esse ex parte effectus modum quendam potentialem, quo possibilis dicitur, qui modus admittitur, ex quo incipit existere. Respondetur, hunc non esse modum positivum ex parte effectus distinctum à prædictis, quia, ut dicitur inferius tractando de essentia & existentia, aptitudo obiectiva rerum possibilem ad existendum, non est ex parte illarum, nisi non repugnantia quadam, & ex parte causæ denotat potentiam ad illas producendas. Quamquam, quod ad præsens attinet, licet daremus illam aptitudinem esse modum positivum, dicendum consequenter esset, cum res producit, non amittere illam aptitudinem quoad positivum, sed solum quoad carentiam sui actus: nam res, quando existit, non est minus apta ad existendum, quam antea: sed solum habet actum existendi, quem antea non habebat: neque est verisimile, quod amittat modum positivum realem, per hoc præcisè quod actu incipit existere.

Dico tertio: Aptitudo naturæ communis ut sit in multis solum est indifferentia quadam seu non repugnantia, quæ fundamentum habet in ipsa natura secundum se, actu vero non convenit illi nisi prout subest abstractioni intellectus. Hæc assertio communis est: in eaque videntur convenire auctores citati, maxime Caietanus, & alii Thomistæ. Prius vero declaranda est, deinde probanda. Duobus enim modis intelligi potest, hanc indifferentiam convenire naturæ secundum se. Primum, quod ipsa non repugnantia per se conveniat naturæ ex vi suæ unitatis formalis. Et hic sensus est falsus: alias non repugnantia seu indifferentia (quod idem est) esset inseparabilis à natura, & consequenter natura, ut in re existens haberet illam non repugnantiam, quod est aperte falsum, nam ut est in re, est ita intrinsece, & per identitatem individua effecta, ut illi repugnet esse in multis. Alio modo potest intelligi merè negativè, scilicet quod natura ex vi unitatis suæ formalis præcisè sumptæ non habet repugnantiam, ut sit in multis. Et hic sensus est verus. Ex quo facile patet conclusio, quoad utrâque partem: nam in primis fundatur talis non repugnantia sic explicata in ipsamet unitate formali, quæ ex se individua non est, & hoc modo dici potest natura, etiam in re existens habere hanc non repugnantiam: quia etiam in re ipsa non est incommunicabilis ex vi unitatis formalis suæ, sed ex vi unitatis individualis: quamquam enim tota natura, & unitas formalis quæ est in individuo, incommunicabilis sit, eique repugnet esse in multis, nihilominus id non habet ex vi unitatis formalis naturæ, sed ex individuatione.

Et hinc confirmatur altera pars, scilicet hæc aptitudinem ad essendum in multis et per non repugnantiam explicatam, non convenire naturæ communi prout existentia partem, quatenus ad rationem universalem necessaria est. Quia, ut natura sit universalis, non satis est, ut ex se non habeat determinationem ad unum, si aliunde, saltim ex adiuncta differentia individuali, illam habet, sed, requiritur ut absolute & simpliciter sit indifferens: sed prout existit à parte rei non est ita indifferens, sed potius est simpliciter determinata ad unum ubicumque existit: ergo natura prout in re existit, non habet indifferentiam seu non repugnantiam. Confirmatur, & declaratur, quia repugnantia essendi in multis convenit naturæ existenti ratione individualis differentie: ergo naturam esse aptam ad existendum in multis per non repugnantiam, nihil aliud est, quam esse aptam ad existendum in multis per abstractionem, seu præcisionem ab omni differentia individuali: hæc autem præcisio & abstractio non convenit naturæ ut existenti à parte rei, neque etiam convenit illi in aliquo statu, qui omnem intellectus considerationem antecedit: quia nullus est huiusmodi status, in quo natura secundum se abstrahat ab individuis, vel existentibus, vel possibilibus, ut supra

declaratum est: ergo. Tandem confirmatur à suffi-
ciente partium enumeratione, quia hæc aptitudo, vel
repugnantia non conuenit naturæ existenti secun-
dum se ante omnem actum intellectus, ergo solum
potest illi conuenire ut subest conceptioni intelle-
ctus. Præsertim, quia declaratum iam est, hanc non
repugnantiam, vel indifferentiam consistere aut o-
riri ex separatione omnium differentiarum inferio-
rum, seu indiuidualium, hæc autem separatio nullo
modo antecedit ipsam naturam, neque in re existente,
neque sumpta in aliquo statu possibilitatis, sed solum
prout est obiectiue in intellectu: ergo.

XII.
Obiectio.

Sed inhabitabit aliquis, quia, quod plura indiuidua
possint sub eadem specie multiplicari, non prouenit
ab intellectu, sed in ipsa rei natura fundatum est: er-
go & aptitudo essendi in multis conuenit naturæ ex
se, & non ab intellectu. Pater consequentia, quia hæc
duo, vel sunt idem, vel in re ipsa se mutuo consequu-
tur, scilicet, indiuidua posse sub eadem specie mul-
tiplicari, & naturam specificam posse illis commu-
nicari. Antecedens autem patet, tum quia indiuidua
esse multiplicabilia sub eadem specie, non est aliquid
per rationem constitutum, sed in rebus ipsis inuentum,
tum etiam à contrario, quia si natura angelica (ut
multi volunt) non est multiplicabilis numero, id pro-
uenit ex aliqua reali, & intrinseca proprietate eius,
quod in diuina natura certissimum est: ergo econ-
uerso, quod natura humana sit multiplicabilis nu-
mero est realis proprietas eius, & non aliquid ratio-
ne excogitatum. Respondetur hoc argumentum

Responsio.

Indiuidua
plura quare
esse possint
sub una spe-
cie, non sub
aliâ.

confirmare conclusionem, & concludere aptitudi-
nem essendi in multis, fundamentaliter & remotè
esse in rebus ipsis, non autem proximè prout dicit in-
differentiam, & indeterminatam naturam commu-
nis ad vnum. Hæc autem aptitudo remota & pro-
xima non in eo sensu à nobis usurpatur, quo aliqui
(ut supra dicebam) asserunt, aptitudinem, vel poten-
tiam sub vno actu esse remotam ad alios, & naturam
in re existentem habere hanc aptitudinem, id enim
fatis est à nobis improbatum. Sed fundamentum re-
motum huius aptitudinis voco naturalem condi-
tionem seu proprietatem talis naturæ, ratione cuius
non repugnat illi multiplicatio indiuiduorum
intra eandem speciem: hæc autem proprietas non est
aliqua aptitudo naturæ communis ut sic, quæ intel-
ligatur quasi potentia quædam actuabilis per plures
differentias, sed est solum talis perfectio & limitatio
huiusmodi naturæ. Vnde hæc proprietas, quæ fun-
dat hanc indifferentiam seu non repugnantiam, non
solum in natura communi & præcise intelligi potest,
sed etiam in ipsis particularibus seu indiuiduis, ut
talita sunt. Ut verbi gratia, in specie humana vnum-
quodque indiuiduum talis conditionis est, ut illi non
repugnet habere aliud simile in specie, & vtrique seu
omnibus indiuiduis illius speciei commune est, ut
eis non repugnet habere alia similia tantum secun-
dum aliquod genus, & non in specie, quod eis pro-
uenit, vel ex eo quod materialia sunt, vel ex eo, quod
sunt substantiæ finitæ, quibus non repugnat ut inter
se habeant similitudinem, vel conuenientiam vni-
uocam. Sic ergo recte intelligitur, & hanc aptitudi-
nem essendi in multis habere fundamentum in re-
bus ipsis, & tale fundamentum non esse positum
aliquam aptitudinem in re ipsa communem & in-
differentem, sed limitationem, seu conditionem ta-
lium rerum, quæ nihil in sua entitate includunt ra-
tione cuius eis repugnet habere alias res sibi similes
in perfectione, vel æquales. Ac denique intelligitur
hoc fundamentum indifferentiæ, seu non repugnan-
tiæ non esse fingendum solum in natura communi
secundum se, sed in ipsismet indiuiduis, & singulari-
bus rebus, quia, licet in vnoquoque indiuiduo na-
tura sit determinata ad illud tantum, nihilominus
ita est in illo, ut ex vi eius non repugnet esse in alio si-
mili, seu potius similem naturam esse in alio indiui-

duo: & hoc solum est fundamentum sufficiens eius
indifferentiæ, & aptitudinis essendi in multis, quæ est
in communi natura ut abstracta per intellectum, &
non est indeterminatio aliqua, quam natura ipsa ex
se, vel in indiuiduis habeat.

Ad obiectionem ergo in forma concedo antee-
dens, scilicet res aliquas indiuiduas posse similes in
specie multiplicari, esse fundatum in rebus ipsis, &
non in operatione intellectus: distinguo autem con-
sequens, scilicet aptitudinem essendi in multis con-
uenire naturæ ex se. Potest enim intelligi de aptitu-
dine proximæ, id est, quæ à nobis concipitur per mo-
dum cuiusdam capacitatis præcisæ ab omnibus dif-
ferentiis contrahentibus, & actuabilis per illas, & hoc
sensu negatur consequentia: quia ut indiuidua pos-
sint in re multiplicari in eadem specie, non est neces-
saria talis capacitas, quæ in re ipsa præcedat in natu-
ra, sed sufficit, ut in indiuiduis nulla sit proprietas
ratione cuius eis repugnet habere alia similia. Si au-
tem consequens illud intelligatur de fundamento
remoto in prædicto sensu, sic conceditur consequen-
tia: non est tamen contra ea quæ diximus, ut constat.
Vnde, quod dicitur in probatione consequentiæ,
nempe, hæc duo idem esse, indiuidua posse multipli-
cari in eadem specie, & naturam specificam posse illis
communicari, æquiuocum etiam est. Nam in multi-
plicatione indiuiduorum eiusdem speciei non est in
re alia communicatio naturæ, quam assimilatio, &
conuenientia quædam inter ipsa indiuidua, vnde
neque est in natura communi secundum se alia apti-
tudo ut communicetur multis, quam sit in ipsis in-
diuiduis non repugnantia habendi alia similia. Si er-
go per communicationem naturæ specificæ nihil ali-
ud intelligatur, conceditur totum, & nihil inferitur
contra dicta. Si autem (ut magis verba sonant) natu-
ram posse multiplicari multis, intelligatur per modum
superioris aptitudinis cuiusdam naturæ communis:
quæ, cum vna sit, concipitur tanquam sese diffun-
dens, & communicans multis, hoc est optis rationis,
& modus intelligendi noster, nam in re nihil huius-
modi antecedit, neque necessarium est ad multipli-
cationem indiuiduorum inter se similem.

XIII.
Responsio.

S E C T I O V.

An unitas vniuersalis consurgat ex operatione in-
tellectus. Et quomodo difficultatibus in contra-
rium positis satisfaciendum sit.

I. **E**X dictis omnibus facile colligitur vera
resolutio de unitate vniuersali, & ar-
gumentorum responsio, quæ in sectio-
ne secunda posita fuit.

II. Dicendum itaque est unitatem vni-
uersalem per intellectus functionem insurgere, sum-
pro ex ipsis rebus singularibus fundamento seu oc-
casionem. Atque ita esse quandam unitatem rationis,
conuenientem naturis, prout obiciuntur menti, &
per denominationem inde insurgentem. Hanc ex-
istimo esse sententiam Aristot. locis citatis, qui hac
ratione dixit i. de anima, text. 8. Vniuersale aut nihil esse,
aut posterius esse, id est, post intellectus operationem,
ut ibi D. Thom. Albertus Magnus, & omnes alii in-
telligunt, & propterea dixit ibi Comment. intellectum esse per
facere in rebus vniuersalitatem. Et 12. Metaphys. comm.
4. ait, vniuersalia apud Aristotelem esse collecta ex parti-
cularibus in intellectu, qui accipit inter ea consimilitudinem,
& facit ea vnam intentionem, & comm. 27. ait, vniuer-
salia non habere esse extra animam, & comm. 28. ait, De
particulari non fit demonstratio, quamvis illud tantum sit
res in rei veritate. Eadem est sententia D. Thom. de
ente & essen. cap. 4. & aliis locis supra cit. qui citat
Auicem. 5. Metaph. cap. 1. Conueniunt etiam in hoc
omnes Thomistæ, Capr. Caiet. Soncin. & alii supra
citati. Idem tenet Durand. in 1. dist. 3. quæst. 5. & in 2.
dist. 6.